

12

ඉස්ලාමීය ආචාරධර්ම සංවර්ධනය

وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا
إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ

“තව ද (අභංකාරකමින්) යුතු ව නුඹගේ කම්මුල මිනිසුන්ට නොහරවනු. තව ද ප්‍රකෝපාර් ලෙස පොළොවෙහි නොඅපවිදිනු, ආතිමාහිත, පුරසාරම් දොඩන කිසිවෙකු අල්ලාහ් නියත වශයෙන් ප්‍රිය නොකරයි.” (31 ලක්මාන් :18)

අරාබි භාෂාවෙන් මිනිසාගේ බාහිර පෙනුම “හල්ක” යනුවෙන් ද ඔහුගේ වර්තය “හුලුක” යනුවෙන් ද පවසනු ලැබේ. “හුලුක” අලංකාර ව ද ආකර්ෂණීය ලෙස ද ඇති අය සමග කැමත්තෙන් ම සමීප වන ජනයා, ඔහුගේ “හල්ක” නරක නම් අප්‍රිය කර ඔහුගෙන් ඉවත් වේ. එලෙස ආකර්ෂණීය නොවන “හල්ක” ඇති අය දැක ඉවත් වන්නන් ඔවුන්ගේ හුල්ක උසස් ලෙස පවතී නම් ඔවුන් සමග ප්‍රියයෙන් සමීප වේ. අපි ප්‍රායෝගික වශයෙන් දකිනා සත්‍යය මෙය යි. මෙමගින් බාහිර පෙනුමට වඩා “හුලුක” හෙවත් ආචාර ධර්මය වැදගත් වන බව වටහා ගත හැකි නොවේ ද? එම නිසා නබි සල්ලේලාහු අලෙහිවසල්ලම් තුමාණෝ “යා අල්ලාහ් මාගේ බාහිර පෙනුම අලංකාර කළා සේ ආචාර ධර්මය ද අලංකාර කරනු මැන,” යැයි ප්‍රාර්ථනා කරන්නකු ව සිටියහ.

ජාති, ආගම්, බෙදු නොමැති ව සියලු ම දෙනා ආචාර ධර්මය වර්ණනා කර පැවසුව ද, ජනයාගේ විශ්වාසය ද, සිරිත් විරිත් ද ආචාරධර්මයේ සීමාව තීරණය කළ ද, සමහර අය යහපත් ආචාරධර්ම යැයි අදහස් කරන එක් කරුණක් තවත් සමහර අය අතර එය යහපත් ආචාර ධර්ම යැයි අදහස් කරන්නේ නැත.

ඉස්ලාම් දහම වර්තයට අතිශයින් ම වැදගත්කමක් ලබා දෙන හෙයින් ඉස්ලාමීය ආචාර ධර්මයෙහි විනිදීම අතිවිශාල ද අති වැදගත් ද වන අතර ආචාරධර්ම පුහුණුව සඳහා මගපෙන්වීම ද ලබා දේ.

ඉස්ලාම් දහම ආචාර ධර්මය සඳහා ලබා දෙන වැදගත්කම පහත හදිස් මගින් දැනගත හැකි ය. “මූෂිත්වරයෙකු තම ආචාරධර්ම මගින්, උපවාසය රකිමින්, සිටගෙන නමදින නැමදුම් කරුවකුගේ කුසලය අත්පත් කර ගනී.” (අබුදවුද්)

“අධික ලෙස මිනිසුන් ස්වර්ගයට යවන්නේ කුමක් දැයි විමසනු ලබන විට දේවබිය හා ආචාරධර්ම,” යැයි නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහිවසල්ලම් කුමාණෝ පිළිතුරු දුන්හ.

“තමා වෙත සාධාරණය තිබුණ ද වාද කිරීමෙන් වැළකීම සඳහා ඉඩ දී සිටින්නන්ට ස්වර්ගය අසල නිවසක් ඉදි කර දීමට මම වාද කරමි. විහිළුවට පවා බොරුවක් කීම වළක්වා ගන්නාට ස්වර්ගයෙහි මධ්‍යයේ නිවසක් ලබා දීමට මම වාද කරමි. කවරකුගේ ආචාරධර්ම විධිමත් වේද ඔහුට ස්වර්ගයට ඉහළින් නිවසක් ලබා දීමට මම වාද කරන්නෙමි” (අබුදවුද්)

ඉහත සඳහන් හදිස් මගින් ආචාරධර්මවල ලක්ෂණ ද, වැදගත්කම ද පොදුවේ පවසනවා මිස යහගුණ ලෙස අදහස් කරන කරුණු වෙන් වෙන් ව පෙන්වුම් කර නොමැත. එහෙත් වෙනත් බොහෝ අල් කුර්ආන් වැකි ද හදිස් ද ඉස්ලාමීය දූක්මෙන් ආචාරධර්ම ලෙස අදහස් කරන අංග වෙන් වෙන් වශයෙන් දක්වා ඇත. ඒවා පහත ආකාරයට වර්ග කර දක්විය හැකි ය.

උසස් අගනාකම් පිළිපැදීම

ආදරය, යුක්තිය, සත්‍යය, අවංක බව, පොරොන්දු කඩ නොකිරීම, විශ්වාසවන්ත බව හැසිරීම, දකුම්කලු බව ආදිය සියලු මිනිසුන් පිළිගන්නා උසස් ගතිලක්ෂණ ය. මේවා ඉස්ලාම් දහම පිළිගන්නවා පමණක් නොව මුස්ලිම්වරයකුට හඳුනා ගැනීමේ ලක්ෂණ ලෙස ද අපේක්ෂා කෙරේ.

ගරු කළ යුතු ක්‍රියා අගය කිරීම

දෙමාපියන්, ගුරුවරුන්, උගතුන්, වැඩිහිටියන් ආදීන්ට ගෞරව කිරීම, ඔවුන් ඉදිරියේ යටහත්ව හැසිරීම, අන් මිනිසුන්ගේ ආත්ම ගෞරවය අගය කිරීම, ලැජ්ජාශීලී හැඟීම, යනාදිය ඉස්ලාම් දහම අවධාරණය කරන යහගුණ ය.

ශිෂ්ටසම්පන්න නොවන දෙයින් වැළකී සිටීම

පොදු ස්ථානවල කෙළ ගැසීම, මළපහ කිරීම, අනවශ්‍ය ලෙස උස් හඬින් කතා කිරීම, ස්වාභාවික පිළිවෙත් බිඳීම, අනුභව කරන විට ආහාර බඳුනේ සෑම තැනින් ම අත් දමා අනුභව කිරීම වැනි කරුණු වළක්වා ගැනීම ආදිය ඉස්ලාම් අවධාරණය කරන ගුණාංග ය.

අසහන වූ දෙයින් වැළකීම

පහත් ආකාරයට ලිංගික හැඟීම් උද්දීපනය කරන ඇදුම්, ආහරණ, වදන්, ප්‍රීති උත්සව, කලාත්මක වැඩසටහන්, ස්ත්‍රී-, පුරුෂ මිශ්‍ර වන අවස්ථා ආදී සියල්ල වළක්වා ගැනීම ඉස්ලාම් දහම යහපත් ආචාරධර්ම ලෙස සලකන අතර මෙවැනි අංග අතර පිළිපැදිය යුතු සම්ප්‍රදායන්, එය ඉක්ම වන විට හිමි වන දඬුවම් ද විග්‍රහ කර ඇත.

පාරිසරික සාරධර්ම පිළිපැදීම

අවට පරිසරයේ ඇති ප්‍රයෝජනවත් ශාක රැක ගැනීම, පොදු ස්ථාන, ජලාශ ආදියෙහි පිරිසුදු බව රැකීම, මිනිසුන්ට නැතිනම් අනෙකුත් ජීවීන්ට රිදවීම නැතිනම් අවහිරතා ඇති කළ හැකි පරිසරයෙන් ඉවත් වීම ආදිය පාරිසරික සාරධර්ම කිහිපයකි. මේවා විනය ගරුක ක්‍රියාවලින් සමහරකි.

මිනිසා යහපත් ආචාර ධර්ම නොරකින නරක ක්‍රියාවල නිරත වීමට හේතු වන්නේ ඔහු තුළ පිළිගත් විශ්වාස ඇති නොවීම ද උසස් මෙහෙයවීමකට අත්තර්ගත නොවීම ද වේ. ඉස්ලාම් සියලු යහ කාර්යයන් ඊමාන් හා සම්බන්ධ කරන අතර නැමදුම් කටයුතු මගින් ඔහුට පුහුණුවක් ද ලබා දෙන්නේ එම නිසා ය.

නබි සල්ලල්ලාහු අලෙහිවසල්ලම් තුමාණන් මෙසේ පැවසුවේ ය. “යහපත් ආචාර ධර්ම ද විශ්වාසය ද එකකට එකක් ගෙහි වෙළුණු දෙයකි. එකක් අත්හළ තැනැත්තාට අනෙක ද අත හැරීමට සිදු වේ.”

ඉස්ලාමීය වගකීම් තුළින් යහපත් ආචාරධර්ම වර්ධනය සඳහා අප යොමු කරවන්නේ කෙසේ දැයි විමසා බලමු.

සලාතය :-

මෙය සෑම මුස්ලිම්වරයකු ම අනිවාර්යයෙන් ම ඉටු කළ යුතු වගකීමකි. සලාතය ප්‍රාණවත් ලෙස ඉටු කරන මිනිසා තම සලාතය මගින් දේව භක්තිය ද, අල්ලාහ් සමග ඇති සම්පතාව ද හිමි කර ගනී. මෙය ඔහුගේ සිතෙහි දීප්තිය ඇති කරයි. එමගින් ආචාරධර්මය හා අසත්පුරුෂ ක්‍රියා වෙන් කර හඳුනාගෙන යහපත් ආචාරධර්ම හා තමා නිරත කරවයි. එමනිසා අල් කුර්ආනය “නිශ්චය වශයෙන් සලාතය වනාහි අශිෂ්ට සම්පන්න නරක ක්‍රියාවන්ගෙන් ඔබ ආරක්ෂා කරයි” යනුවෙන් පවසයි.

Zසකාතය :-

මෙය මිනිසාගේ ධනය ආශ්‍රිත ව පවරන ලද වගකීමකි. මෙය ඉටු කරන කෙනකු තුළ, දිළිඳු මිනිසුන් කෙරෙහි ආදරය, උදවු කිරීම වැනි පරෝපකාරී හැඟීම් ඇති වේ. මසුරුකම ඔහුගෙන් ඉවත් වේ. ඒ සමග ඔහුගේ සිත ලෞකික ආශාවන් තුළින් ඇති වූ අපිරිසිදු බවෙන් මිදී පවිත්‍ර වේ. මේ පිළිබඳ අල් කුර්ආනය මෙසේ පවසයි.

(නබ් මුහම්මද්) ඔවුන් පිවිතුරු කර එමගින් ඔවුන් සිල්වත් කරන දහ ඔවුන්ගේ වස්තුවලින් ගනු. තව ද ඔවුනට (දුආ) ප්‍රාර්ථනා කරනු. නියත වශයෙන් නුඹගේ (දුආ) ප්‍රාර්ථනාව ඔවුනට සැනසීම වේ. (9 අත් තව්බා : 103)

උපවාසය :-

හද පතුලෙන් මතු වන ආශා හා නරක හැඟීම් පාලනය කර දේවහක්තිය, ඉවසීම, පරිත්‍යාගය යනාදිය උසස් ගුණාංග සඳහා පුහුණුව ලබා දෙන වගකීමකි, උපවාසය. එහි අරමුණ පිළිබඳ නබ් සල්ලේලාහු අලෙහිවසල්ලම් තුමාණෝ මෙසේ පැවසූහ. “නිරාහාර ව සිටීම පමණක් උපවාසය නොවේ. එය අයහපත් දෙයින් ද අවමන් සහගත දෙයින් ද වැළකී සිටීම වේ. ඔබ උපවාසයේ යෙදී සිටින විට කවරකු හෝ ඔබ සමග වාද කරන්නේ නම් “මම උපවාසයේ යෙදී සිටිමි,” යැයි පවසන්න.” (ඉබ්නු හුසයිමා)

හජ් :-

මෙය අල්ලාහ් වෙනුවෙන් ඇති කරන ලද පරිත්‍යාගශීලී කැප කිරීමකි. මෙ මගින් ඉතිහාසගත පාඩමක් කියා දෙන අතර අල්ලාහ් වෙනුවෙන් කැප කිරීම් සිදු කිරීමට පුහුණුව ද ලබා දෙයි. ඒ සමග ම ලොව සතර දිශාවෙන් එක් රැස් වන මිනිසුන් විවිධාකාර වූ මිනිසුන් අතර සහෝදරත්වය, සමානාත්මතාව, ඉවසිලිවත්ත බව, හඳුනාගැනීම ආදී උසස් ගුණාංග මගින් සියලු දෙනා ඒකරාශී කරවයි.

(ඉහ්රාම් හැඳගත්) යමකු (ෂව්වාල්, දුල් කාද, දුල් හිජ්ජා) මාසයන්හි සංසර්ග යෙන් ද අශිෂ්ටකම්වලින් ද වාදහේදාදියෙන් ද මුළුමනින් ම වැළකී සිටිය යුතු ය...” (2 අල් බකරා : 197)

“...හපත් ආචාර ධර්ම පිළිපැදීම සඳහා කෙනකු තුළ පවතින ආදර්ශවත් බව ඉතා වැදගත් ය. එම නිසා අල් කුර්ආනය “ඔබට හිමි අලංකාර ආදර්ශ අල්ලාහ්ගේ දූතයා වෙත ම පවතියි” (33 අල් අහ්සාබ් :31) යැයි පවසන අතර නබ් තුමාණන් දෙස බලා “නබ්වරයාණෙනි, නිශ්චය වශයෙන් ම ඔබ උතුම් වූ උසස් ගුණාංග ඇත්තකු ලෙස සිටින්නෙහි ය.” යැයි (68 අල් කළම් :4) පැවසීමෙන් එය තහවුරු කරන්නේ ය.

සඳවාරවත් බව මිනිසාගේ මානසික හැඟීම් පහත් කිරීම සඳහා ම බිහි කර ඇත. එබැවින් අපගේ ජීවිතය සුවර්තයන්ගෙන් අලංකාර කිරීමට සිත පවිත්‍ර කර ගැනීම නැති ව ම බැරි අංගයකි.

පාඩමේ අකුළුන් වැදගත් අරාබි වචන

الْأَدَابُ ❖ الْخُلُقُ ❖ الْخُلُقُ ❖

අභ්‍යාසය

1. ආචාරධර්ම බල කරන හඳිස් තුනක් ලියන්න.
2. ආචාරධර්ම හා ගුණාංග වෙන් කර හැඳින්වෙන හැකි ප්‍රධාන මාතෘකා පහක් පවසන්න.
3. පාරසරික සාරධර්ම සම්බන්ධ ඉස්ලාම් උගන්වා දෙන ආචාරධර්ම විස්තර කරන්න.
4. සලාතය කුමන ආකාරයකින් හොඳ ගුණාංග ඇති කරයි දැයි විපරම් කරන්න.